



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

## ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

### ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 18 Ιανουαρίου 2024 με την ακόλουθη σύνθεση: Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Νικολέτα Ρένεση και Κωνσταντίνα Σταμούλη, Σύμβουλοι, Αριστοτέλης Σακελλαρίου και Νικόλαος Σταματίου, Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο.

**Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας:** Χαρίκλεια Ζάχου, Επιτροπεύουσα Πάρεδρος, που αναπληρώνει νομίμως τον κωλυόμενο Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας.

**Γραμματέας:** Αντωνία Σαρλά, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από ..1.2015 (ΑΒΔ ../2015) έφεση του ..., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε μετά της πληρεξουσίας του δικηγόρου Πατρίνας Παπαρρηγοπούλου (ΑΜ ΔΣΑ 13844).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών και από 1.8.2023 Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 1 του π.δ/τος 82/2023, Α' 139), ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Γεωργίας Ζουγανέλη.

Για την ακύρωση α) της ...2014 πράξης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και β) κάθε συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.)» στο οποίο εντάσσεται, ως ιδιαίτερη κατηγορία, το ειδικό συνταξιοδοτικό σύστημα των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων (άρθρα 1 και 19 του ν. 4670/2020, Α' 43), που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νομίμως από τον Διοικητή του, παραστάθηκε διά της ως άνω Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο του εκκαλούντος που ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Την Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Την Επιτροπέουσα Πάρεδρο στη Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας, η οποία πρότεινε την απόρριψη της έφεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του Καταστήματός του.

**Αφού άκουσε την εισήγηση του Παρέδρου Νικολάου Σταματίου  
Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα  
Σκέφθηκε κατά τον νόμο**

1. Με την υπό κρίση έφεση, όπως αναπτύσσεται με το από ...2024 υπόμνημα, ο εκκαλών πολιτικός συνταξιούχος, πρώην Καθηγητής Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος πλήρους απασχόλησης, ζητεί την ακύρωση της ...2014 πράξης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους καθ' ο μέρος με αυτήν δεν συνυπολογίσθηκε στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του το χρονικό διάστημα από ...2007 έως 31.8.2013 κατά το οποίο τελούσε σε υποχρεωτική αποχή από τα καθήκοντά του. Η έφεση αυτή, για την οποία καταβλήθηκε το προσήκον παράβολο (βλ. το ..., Σειράς ..., έντυπο γραμματίο του Ελληνικού Δημοσίου), είναι απορριπτέα ως αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης καθ' ο μέρος στρέφεται κατά κάθε συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, κατά δε τα λοιπά έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και νομοτύπως, συνεπώς πρέπει να γίνει τυπικώς δεκτή και να εξετασθεί ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητά της.

2. Ο ν. 249/1976 «Περί Πειθαρχικού Συμβουλίου Καθηγητών και Υφηγητών των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 7), οι διατάξεις του οποίου ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο και εφαρμόζονταν, σύμφωνα με την παράγραφο 23 του άρθρου 45 του ν. 1268/1982 (Α' 87), στα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), ορίζει στο άρθρο 9 ότι «Από της δημοσιεύσεως του παρόντος αι πειθαρχικά διατάξεις του Νόμου 5343/1932 "περί οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών" και του Π.Δ. από 12/26.7.1933 "περί της πειθαρχικής διώξεως και της τηρητέας διαδικασίας ενώπιον των κατά τα άρθρα 327 και 328 Πειθαρχικών Συμβουλίων του Πανεπιστημίου Αθηνών", εφαρμόζονται επί των καθηγητών και υφηγητών απάντων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ως τροποποιούνται υπό του παρόντος καταργουμένης πάσης ετέρας γενικής ή ειδικής διατάξεως αναφερομένης εις θέματα ρυθμιζόμενα υπό των ανωτέρω νομοθετημάτων υπό του παρόντος νόμου.».

3. Περαιτέρω, ο ν. 5343/1932 «Περί Οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών» (Α' 85) ορίζει στο «Τμήμα Δέκατον Τρίτον» αυτού με τίτλο «Πειθαρχικά Διατάξεις» και, ειδικότερα, στο άρθρο 331, όπως η παράγραφος 2 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24 του ν. 2721/1999 (Α' 112) και ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, τα εξής: «1. (...) 2. Μέλος του διδακτικού προσωπικού ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος απέχει υποχρεωτικά από την άσκηση των καθηκόντων του, αν καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή από πρωτόδικο δικαστήριο για πράξη σε βαθμό κακουργήματος ή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, πλαστογραφία, ψευδορκία, ψευδή καταμήνυση,

συκοφαντική δυσφήμιση ή για έγκλημα σχετικά με το νόμισμα ή την υπηρεσία ή κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή είναι προσωρινά κρατούμενος για οποιοδήποτε έγκλημα και για όσο χρόνο κρατείται. 3. Η αποχή από της ενασκήσεως των καθηκόντων παύει (...), εν δε τη περιπτώσει της παρ. 2 διά της αθωωτικής αποφάσεως η διά βουλεύματος αποφαινομένου ότι δεν υπάρχει αφορμή προς κατηγορίαν.» (πρβλ. και την ομοίου περιεχομένου διάταξη του άρθρου 26 του επιγενόμενου π.δ/τος 160/2008 «Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των ΑΕΙ», Α' 220).

4. Εξάλλου, με τον ν. ... ιδρύθηκε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα με τίτλο «...»,

...

5. Από τις παρατεθείσες στις σκέψεις 2 – 4 διατάξεις, συνδυαστικώς ερμηνευόμενες, συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι οι ρυθμίσεις του ν. 249/1976, οι οποίες προβλέπουν τα πειθαρχικά παραπτώματα των μελών ΔΕΠ ΑΕΙ και ορίζουν την τηρητέα πειθαρχική διαδικασία καθώς και το αρμόδιο για αυτούς πειθαρχικό συμβούλιο, εφαρμόζονται και για τα μέλη ΔΕΠ του ... Πανεπιστημίου ... Συνεπώς, από την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου και σύμφωνα με την παραπεμπτική διάταξη του άρθρου 9 αυτού, στα μέλη ΔΕΠ του εν λόγω ΑΕΙ εφαρμόζονται συμπληρωματικώς και οι πειθαρχικές διατάξεις του Οργανισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών (ν. 5343/1932), μεταξύ των οποίων και εκείνες των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 331 αυτού, όπου ορίζεται ότι σε περίπτωση που μέλος ΔΕΠ ΑΕΙ καταδικασθεί με πρωτόδικη δικαστική απόφαση σε ποινή στερητική της ελευθερίας για τα κατονομαζόμενα στις ίδιες διατάξεις ποινικά αδικήματα, τίθεται σε υποχρεωτική αποχή από τα καθήκοντά του με απόφαση του εποπτεύοντος υπουργού, ενεργούντος κατά δεσμία αρμοδιότητα (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικό 1<sup>ης</sup> Γεν. Συνέλευσης της 20.10.2010, Θέμα Β', ΔΕφΑθ 2464/2019, ΔΕφΘεσ 905/2016). Η υποχρεωτική αυτή αποχή από τα καθήκοντα του μέλους ΔΕΠ ΑΕΙ μέχρι την έκδοση αθωωτικής απόφασης ανωτέρου δικαστηρίου ή αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης – οπότε και επέρχεται αυτοδίκαιη έκπτωση του καταδικασθέντος (ΝΣΚ 298/2006, 328/2003) – δεν αποτελεί παρεπόμενη της ποινικής καταδίκης ποινή (ΔΕφΑθ 2451/2019, ΔΕφΘεσ 905/2016), τυχόν δε αναστολή εκτέλεσης της ποινής βάσει διατάξεων του Ποινικού Κώδικα δεν ασκεί επιρροή ως προς το υποχρεωτικό της αποχής (ΔΕφΑθ 354/2017, ΝΣΚ 492/2008, 298/2006). Κατ' αντιστοιχία, εξάλλου, προς τα ισχύοντα για τους δημοσίους υπαλλήλους (πρβλ. ενδεικτικώς ΕλΣυν Τρίτο Τμ. 1049/2024, 506/2023), η θέση μέλους ΔΕΠ σε υποχρεωτική αποχή δεν επιφέρει την απώλεια της οργανικής θέσης του ή του κατεχόμενου βαθμού, ούτε αποτελεί πράξη απόλυσης από την υπηρεσία ή πράξη εκτέλεσης σχετικής απόφασης υπηρεσιακού συμβουλίου αλλά συνιστά εξαιρετικό προσωρινό διοικητικό μέτρο, συνεπαγόμενο την για λόγους δημοσίου συμφέροντος απομάκρυνσή του από την ενεργό άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων κατά τη διάρκεια της εκκρεμότητας της ποινικής υπόθεσής του (ΔΕφΑθ 2451/2019, 354/2017, ΔΕφΘεσ 905/2016, πρβλ. ΔΕφΑθ 896/2024, 1367/2021, ΔΕφΘεσ 425/2023, 2451/2019, πρβλ. ΣτΕ Ολ. 1900/2014 πρβλ. ΝΣΚ 74/2016).

6. Περαιτέρω, ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210, εφεξής Συνταξιοδοτικός Κώδικας), ως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο εξόδου του εκκαλούντος από την υπηρεσία (31.8.2013), ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο

ή από άλλους ειδικούς πόρους, δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο:

α) (...) ε) Οι καθηγητές, οι αναπληρωτές καθηγητές, οι επίκουροι καθηγητές και οι λέκτορες των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) και των ισότιμων με αυτά Ανώτατων Σχολών, που απομακρύνονται από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας ή λήξης της θητείας τους λόγω ορίου ηλικίας, δικαιούνται σύνταξη μετά τη συμπλήρωση δεκαετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή σε Α.Ε.Ι. της χώρας ή σε ισότιμη Ανώτατη Σχολή πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης ή μερικής απασχόλησης αθροιστικά. (...). στ) (...)» και στο άρθρο 11 ότι «1. Οι υπηρεσίες αυτών που υπάγονται στις διατάξεις για τις πολιτικές συντάξεις και αναγνωρίζονται από τον Κώδικα αυτό ως συντάξιμες διακρίνονται σε πραγματικές και πλασματικές. Πραγματική συντάξιμη υπηρεσία είναι αυτή που παρέχεται πραγματικά (...). 2. Πραγματική συντάξιμη υπηρεσία με την έννοια της προηγούμενης παραγράφου είναι αυτή που παρέχεται πραγματικά από αυτούς που διατελούν σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 1, 2 και 3 του Κώδικα αυτού. 3. (...) 7. Δε θεωρείται συντάξιμος ο χρόνος της αυθαίρετης αποχής, ο χρόνος της ποινής που έχει επιβληθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο, κατά το μέρος που ο χρόνος αυτός εκτίθηκε, ο χρόνος της αργίας και της προσωρινής απόλυσης, καθώς και ο χρόνος της προσωρινής κράτησης, εκτός αν για τις περιπτώσεις αυτές επακολούθησε αθώωση ή απαλλαγή κατά περίπτωση, οπότε ο χρόνος αυτός θεωρείται ως χρόνος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας. 8. (...)».

7. Από τις ως άνω διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με τις παρατεθείσες στις σκέψεις 2 και 3 της παρούσας, συνάγονται τα ακόλουθα: Μέλος ΔΕΠ ΑΕΙ αποκτά δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο, μετά την απομάκρυνσή του από το λειτούργημα λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, εφόσον πληροί τις τασσόμενες στο άρθρο 1 παρ. 1 περ. ε' του Κώδικα προϋποθέσεις, στον συνυπολογισμό όμως της συντάξιμης υπηρεσίας του δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος κατά τον οποίο αυτό διατελούσε σε κατάσταση υποχρεωτικής αποχής λόγω πρωτόδικης ποινικής καταδίκης του, η οποία συνιστά κατάσταση ανάλογη της αυτοδίκαιης αργίας του άρθρου 103 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ (ν. 3528/2007, Α' 26, βλ. ΝΣΚ 276/2016, 268/2014). Και τούτο, προεχόντως διότι το διάστημα αυτό, κατά το οποίο το μέλος ΔΕΠ ΑΕΙ απείχε από τα καθήκοντά του, δεν αποτελεί χρόνο πραγματικά παρασχεθείσας υπηρεσίας και, συνεπώς, δεν δύναται να θεωρηθεί συντάξιμο, κατ' εξαίρεση δε και μόνο στην περίπτωση που επακολούθησε αθώωση από το ποινικό κατηγορητήριο, εξαιτίας του οποίου τέθηκε σε κατάσταση υποχρεωτικής αποχής, προβλέπεται ότι ο χρόνος αυτός λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας (*mutatis mutandis* ΕλΣυν Τρίτο Τμ. 1049/2024, 1293, 936, 506, 201/2023, 278/2021, πρώην ΙΙ Τμ. 134, 117, 92/2021, 2581, 139/2020). Συνεπώς, για την προσμέτρηση του διαστήματος υποχρεωτικής αποχής στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία μέλους ΔΕΠ ΑΕΙ απαιτείται η έκδοση αθωωτικής δικαστικής απόφασης, διότι μόνο μέσω του πανηγυρικός αθωωτικού αποτελέσματος της αμετακλήτως περαιωθείσας ποινικής διαδικασίας και της επί της ουσίας ανυπαρξίας των όρων που επέβαλαν την παραπομπή του διωκομένου σε ποινική δίκη, δικαιολογείται κατά νόμον η θεώρηση του διαστήματος αυτού ως συνταξίμου. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, κατά την οποία θα

εθεωρείτο υπό άλλους όρους ως πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ο χρόνος της υποχρεωτικής αποχής, θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτη διασταλτική ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων οι οποίες, ως συνταξιοδοτικές και εξαιρετικές, είναι στενώς ερμηνευτέες (πρβλ. ΕλΣυν πρώην Π Τμ. 62/2020). Η ως άνω πρόβλεψη, περαιτέρω, δεν αντίκειται στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), κυρωθείσας με το άρθρο πρώτο του ν.δ/τος 53/1974 (Α' 256), εφόσον ο χρόνος υποχρεωτικής αποχής δεν αποτελεί χρόνο πραγματικά παρασχεθείσας υπηρεσίας, προϋπόθεση απαιτούμενη από τη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα για την αναγνώρισή του ως συνταξίμου (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 479/2014, 1401/2012, πρώην Π Τμ. 139/2020). Επομένως, ο μη συνυπολογισμός του εν λόγω διαστήματος ως συνταξίμου δεν συνιστά αφαίρεση πραγματικά παρασχεθέντος χρόνου υπηρεσίας ενώ η συμπερίληψή του στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία, εάν επακολουθήσει τελικώς αθώωση του ποινικώς διωχθέντος, δικαιολογείται για λόγους απόδοσης δικαιοσύνης προς αυτόν. Το προαναφερόμενο μέτρο δεν παραβιάζει, εξάλλου, την αρχή της αναλογικότητας καθόσον είναι, αφενός κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος, ήτοι προεχόντως της εύρυθμης και ομαλής λειτουργίας των ΑΕΙ και της εμπέδωσης και διατήρησης της εμπιστοσύνης του πολίτη στην αξιοπιστία και ακεραιότητά τους, αφετέρου απολύτως αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού (πρβλ. ΣτΕ 2352/2020, 1665/1995, ΕΑ 118/2022), καθόσον δεν είναι δυνατή η επιλογή άλλου εξίσου αποτελεσματικού αλλά λιγότερο επαχθούς μέτρου προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, τυχόν δε μη επιβολή του μέτρου θα συνιστούσε προνομιακή μεταχείριση των πρωτοδίκως καταδικασθέντων για τα ως άνω σοβαρά ποινικά αδικήματα, μη παρεχόντων πραγματική υπηρεσία κατά το διάστημα που είχαν τεθεί σε υποχρεωτική αποχή και, τελικώς, μη αθωωθέντων (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 479/2014, 1401/2012, 2797/2011, 44/2009, Τρίτο Τμ. 1049/2024, πρώην Π Τμ. 117/2021, 524/2019, 904, 676/2018, 984/2016, 6673/2015, 3754/2014, 1080/2011, 2880, 827/2010, 1518/2009, 819/2008).

8. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1 του Συντάγματος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει το δικαίωμα, με τις οριζόμενες εκεί προϋποθέσεις, να χαρίζει, να μετατρέπει ή να μετριάξει τις ποινές που επιβάλλουν τα δικαστήρια καθώς και να αίρει τις κάθε είδους νόμιμες συνέπειες ποινών που έχουν επιβληθεί και εκτιθεί. Η απονεμόμενη χάρη δεν εξαφανίζει την καταδίκη ούτε έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι τα αποτελέσματα που έχουν επέλθει εξ αυτής δεν έλαβαν ποτέ χώρα, αλλ' ενεργεί για το μέλλον και αίρει από τον χρόνο έκδοσης του οικείου προεδρικού διατάγματος τις στερήσεις, εκπτώσεις και ανικανότητες που έχουν επέλθει εξαιτίας της ποινικής καταδίκης. Εξ αυτών παρέπεται ότι η άρση των εκ της καταδίκης απορροουσών δυσμενών συνεπειών δεν έχει αναδρομικά αποτελέσματα, ούτε αναιρεί ή επηρεάζει την εγκυρότητα και νομιμότητα της προγενέστερης θέσης μέλους ΔΕΠ ΑΕΙ σε υποχρεωτική αποχή και την εξ αυτής κατά νόμον επαχθείσα διακοπή της προσμέτρησης του αντίστοιχου διαστήματος ως συντάξιμης υπηρεσίας (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 244/2009, 7/2003, πρώην Π Τμ. 117/2021, 2803/2009, 1784/2006).

**9.** Στην ένδικη υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου και τα ιστορούμενα στο από 23.1.2024 κατετεθέν υπόμνημα του εκκαλούντος προκύπτουν τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 10 – 16 που ακολουθούν.

**10.** Ο εκκαλών γεννήθηκε το έτος 1946, διορίστηκε τακτικός δημόσιος λειτουργός στο ... Πανεπιστήμιο στις ...1972 (ΝΠΔΔ ...) και υπηρέτησε μέχρι την ...1973, διορίστηκε δε εκ νέου στο ίδιο πανεπιστημιακό ίδρυμα στις ...1979 (ΝΠΔΔ ...) και εξήλθε της υπηρεσίας στις 31.8.2013 λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας.

**11.** Κατόπιν διεξαγωγής διοικητικής έρευνας αναφορικάς με την προ του έτους 1997 οικονομική διαχείριση του ανωτέρω Πανεπιστημίου, καθώς και μηνυτήριας αναφοράς του πρώην Πρύτανη αυτού, ασκήθηκαν ποινικές διώξεις εναντίον πλειόνων ατόμων, συμπεριλαμβανομένου του εκκαλούντος, για τη διάπραξη κατ' εξακολούθηση και από κοινού των αδικημάτων της ψευδούς βεβαίωσης, της πλαστογραφίας, της υπεξαίρεσης και της απάτης σε βάρος του Δημοσίου για ποσό που υπερβαίνει τις 50.000.000 δραχμές (146.735 ευρώ περίπου). Κατόπιν δε παραπομπής του σε δίκη, ο εκκαλών καταδικάστηκε, με την .../2007 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Αθηνών, σε συνολική ποινή κάθειρξης δεκατεσσάρων (14) ετών για τα αδικήματα της ψευδούς βεβαίωσης, της υπεξαίρεσης και της απάτης σε βάρος του Δημοσίου, η εκτέλεση ωστόσο της ποινής ανεστάλη λόγω άσκησης έφεσης από αυτόν κατά της ανωτέρω απόφασης.

**12.** Ακολούθως, εκδόθηκαν η ...2007 απόφαση της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και η ...2007 απόφαση του Πρύτανη του ... Πανεπιστημίου περί επιβολής στον εκκαλούντα του μέτρου της υποχρεωτικής αποχής από την άσκηση των καθηκόντων του κατ' εφαρμογή του άρθρου 331 παρ. 2 του ν. 5343/1932.

**13.** Παραλλήλως, ο τελευταίος άσκησε την .../2007 προσφυγή ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), παραπονούμενος για παραβίαση εκ μέρους της Ελλάδας, μεταξύ άλλων, των άρθρων 6 παρ. 2 και 13 της ΕΣΔΑ. Επί της προσφυγής αυτής εκδόθηκε η από ...2011 απόφαση του ΕΔΔΑ με την οποία κρίθηκε ότι (α) παραβιάστηκε το τεκμήριο αθωότητας του εκκαλούντος κατά την ποινική διαδικασία, λόγω σχετικών πολιτικών αναφορών Υπουργών της τότε Κυβέρνησης στη Βουλή των Ελλήνων, ενώ ακόμη εκκρεμούσε η δίκη του σε δεύτερο βαθμό, και (β) παραβιάστηκε το δικαίωμα του εκκαλούντος σε δίκαιη δίκη, λόγω μη πρόβλεψης ενδίκου βοηθήματος ή μέσου ώστε να μπορέσει αυτός να προβάλλει ισχυρισμούς κατά των επίμαχων δηλώσεων. Η ως άνω απόφαση κατέστη οριστική κατόπιν απόρριψης του αιτήματος της Ελληνικής Κυβέρνησης για παραπομπή της υπόθεσης στη Μείζονα Σύνοψη του ΕΔΔΑ.

**14.** Επί της προαναφερθείσας έφεσης του εκκαλούντος κατά της πρωτόδικης καταδικαστικής απόφασης εκδόθηκε η .../2012 απόφαση του Α' Πενταμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Αθηνών, με την οποία επιβλήθηκε σε αυτόν η ίδια ως άνω συνολική ποινή κάθειρξης. Σε εκτέλεση της τελευταίας απόφασης, ο εκκαλών κρατήθηκε στις φυλακές ... από ...2012 μέχρι και ...2013, οπότε και του χορηγήθηκε αναστολή εκτέλεσης της ποινής μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αίτησης αναίρεσης την οποία στο μεταξύ κατέθεσε (βλ. το από ...2013 αποφυλακιστήριο έγγραφο ...). Η ως άνω

αίτηση αναίρεσης απορρίφθηκε με την .../2015 απόφαση του Αρείου Πάγου, όπως συνομολογεί ο εκκαλών στο από 23.1.2024 υπόμνημά του.

**15.** Μετά την αποχώρησή του, εξάλλου, από την υπηρεσία, με την ...2014 ήδη εκκαλούμενη πράξη του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κανονίσθηκε στον εκκαλούντα μηνιαία σύνταξη, ύψους 1.970,59 ευρώ, πληρωτέα από 1.9.2013, με βάση την από έτη 28-04-21 συνολική συντάξιμη υπηρεσία του και με ημερομηνία τερματισμού της υπηρεσίας αυτής την 31η.8.2013 λόγω συμπλήρωσης του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας. Στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του, ωστόσο, δεν συνυπολογίσθηκε, μεταξύ άλλων, «ο χρόνος που δεν παρείχε υπηρεσία λόγω της υποχρεωτικής αποχής από τα καθήκοντα του (σχετ. η αριθ. ...2007 απόφαση του ΥΠΕΠΘ) λόγω εκκρεμοδικίας από .../2007 έως 31/08/2013» (βλ. πεδίο «παρατηρήσεις» της πράξης αυτής).

**16.** Τέλος, με το από ...2019 προεδρικό διάταγμα (Γ' ...2019), που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1 του Συντάγματος, χαρίσθηκε το υπόλοιπο της ποινής η οποία είχε επιβληθεί στον εκκαλούντα με τη .../2012 απόφαση του Α' Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών.

**17.** Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις σκέψεις 5 και 7 της παρούσας, νομίμως δεν συνυπολογίσθηκε στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του εκκαλούντος το χρονικό διάστημα από ...2007, οπότε αυτός τέθηκε σε υποχρεωτική αποχή από τα καθήκοντά του κατ' εφαρμογή του άρθρου 331 παρ. 2 του ν. 5343/1932, μέχρι 31.8.2013, οπότε και λύθηκε αυτοδικαίως η υπηρεσιακή σχέση του με το Πανεπιστήμιο λόγω συμπλήρωσης του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας. Και τούτο, διότι το ως άνω χρονικό διάστημα, κατά το οποίο δεν παρασχέθηκε πραγματική δημόσια υπηρεσία, συνιστά χρόνο «αργίας» κατά την έννοια της παραγράφου 7 του άρθρου 11 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και, για τον λόγο αυτόν, δεν δύναται να λογισθεί συντάξιμο. Δεν πληρούται, εξάλλου, εν προκειμένω η τιθέμενη στην τελευταία διάταξη προϋπόθεση για την κατ' εξαίρεση θεώρηση του χρόνου αυτού ως συνταξίμου, καθόσον, ως ο ίδιος ο εκκαλών συνομολογεί με το υπόμνημα, η ποινική καταδίκη του κατέστη αμετάκλητη με την .../2015 απόφαση του Αρείου Πάγου. Κατά τα εκτεθέντα, περαιτέρω, στη σκέψη 8 της παρούσας, νομικώς αδιάφορη ως προς το κρίσιμο ζήτημα παρίσταται η επιγενόμενη απονομή χάρις στον εκκαλούντα με το από ...2019 προεδρικό διάταγμα, δοθέντος ότι δεν αναιρεί ούτε επηρεάζει την εγκυρότητα και νομιμότητα της θέσης του σε υποχρεωτική αποχή και τη λόγω αυτής διακοπή της προσμέτρησης του αντίστοιχου διαστήματος ως συντάξιμης υπηρεσίας.

**18.** Με τον πρώτο λόγο της ένδικης έφεσης προβάλλεται ότι η πληττόμενη πράξη στερείται νομίμου ερείσματος καθ' ο μέρος δεν συνυπολογίσθηκε ως συντάξιμο το επίμαχο διάστημα, διότι δεν συντρέχει καμία από τις περιοριστικώς προβλεπόμενες στο άρθρο 62 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα περιπτώσεις απώλειας του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Σε ανάπτυξη του λόγου αυτού, με το από 23.1.2024 υπόμνημα επισημαίνεται ότι μετά την κατάργηση, με το άρθρο 5 του ν. 4488/2017 (Α' 137), της περίπτωσης β' του άρθρου 62 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, η οποία προέβλεπε την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος συνεπεία αμετάκλητης καταδίκης του υπαλλήλου ή συνταξιούχου σε ποινή κάθειρξης για τα εκεί απαριθμούμενα αδικήματα,

έχει πλέον αποσυνδεθεί η ποινικώς κολάσιμη συμπεριφορά, ακόμη και αμετακλήτως καταγνωσθείσα, από την οιασδήποτε έκτασης απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Ο αυτός δε δικαιοπολιτικός λόγος της ως άνω νομοθετικής επιλογής συντρέχει πολλώ μάλλον, κατά τον εκκαλούντα, σε περιπτώσεις απονομής σύνταξης προ της αμετάκλητης ποινικής καταδίκης, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο υφίσταται εισέτι εκκρεμοδικία και παραμένει ισχυρό το τεκμήριο αθωότητας του κατηγορουμένου, ενώ τυχόν αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή «θα διέπλαθε έναν νέο μηχανισμό κύρωσης» κατά παράβαση της αρχής της διάκρισης των εξουσιών.

**19.** Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος προεχόντως ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, καθόσον ο μη συνυπολογισμός ως συνταξίμου του χρόνου υποχρεωτικής αποχής του εκκαλούντος από τα καθήκοντά του δεν συνιστά απώλεια, εν όλω ή εν μέρει, του συνταξιοδοτικού δικαιώματός του (πρβλ. ΕλΣυν πρώην II Τμ. 1994/2022), ως ο ίδιος εσφαλμένως υπολαμβάνει, ούτε εχώρησε δυνάμει του άρθρου 62 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα. Ούτε, εξάλλου, δύναται να εκτιμηθεί ο ανωτέρω λόγος ως αναφερόμενος σε κατ' αποτέλεσμα απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω μη συνυπολογισμού αναγκαίου προς θεμελίωση αυτού διαστήματος, δοθέντος ότι κανονίσθηκε τελικώς σύνταξη στον εκκαλούντα βάσει της επαρκούς προς τούτο λοιπής συντάξιμης υπηρεσίας του. Η μεταγενέστερη, περαιτέρω, απάλειψη της περίπτωσης β' του άρθρου 62 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, η οποία διείπε πραγματικό όλως διάφορο εκείνου της ένδικης υπόθεσης, δεν ασκεί επιρροή επί της τελευταίας, καθόσον κρίσιμο πραγματικό γεγονός για την επέλευση των εννόμων συνεπειών των εφαρμοστέων εν προκειμένω διατάξεων των άρθρων 11 παρ. 7 του ίδιου Κώδικα και 331 παρ. 2 του ν. 5343/1932, συνιστά η θέση του εκκαλούντος σε καθεστώς υποχρεωτικής αποχής λόγω πρωτόδικης καταδίκης του χωρίς να προσαπαιτείται και το πέρας της σε βάρος του αρξαμένης ποινικής διαδικασίας (και τούτο, ανεξαρτήτως του ότι, ως προελέχθη, η ποινική καταδίκη του εκκαλούντος έχει πλέον καταστεί αμετάκλητη).

**20.** Περαιτέρω, με τον δεύτερο λόγο έφεσης προβάλλεται ότι ο μη συνυπολογισμός ως συνταξίμου του επίμαχου διαστήματος «λόγω εκκρεμοδικίας», ως αναγράφεται στην προσβαλλόμενη, παραβιάζει την κατ' άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας καθώς και το κατ' άρθρα 17 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ περιουσιακό δικαίωμα του εκκαλούντος, δοθέντος ότι αυτός λάμβανε κατά το διάστημα τούτο αποδοχές επί των οποίων διενεργούνταν οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές, δεν είχε δε καταδικασθεί εισέτι αμετακλήτως από ποινικό δικαστήριο ενώ είχε δικαιωθεί με την από ...2011 απόφαση του ΕΔΔΑ για την παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητάς του.

**21.** Ωστόσο, σύμφωνα με τα δεκτά γενόμενα στη σκέψη 7 της παρούσας, ο μη συνυπολογισμός ως συνταξίμου του επίμαχου διαστήματος υποχρεωτικής αποχής του εκκαλούντος από τα καθήκοντά του, με περαιτέρω συνέπειες επί του ύψους της κανονισθείσας σύνταξης, δεν αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, ούτε στις επικληθείσες συνταγματικές και υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις, ανεξαρτήτως του ότι δεν κατοχυρώνονται από τις τελευταίες συνταξιοδοτικές αποδοχές συγκεκριμένου ύψους (πρβλ. ΕλΣυν Τρίτο Τμ. 643/2024). Περαιτέρω, η καταβολή στον εκκαλούντα αποδοχών και η παρακράτηση εισφορών επ' αυτών κατά το επίμαχο διάστημα δεν συνεπάγονται την αυτοδίκαιη άρση των περιορισμών και απαγορεύσεων του άρθρου 11



παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα για τον υπολογισμό, εν προκειμένω, του διαστήματος υποχρεωτικής αποχής ως συνταξίμου, καθόσον πρέπει να συντρέχουν και οι λοιπές απαιτούμενες προς τούτο προϋποθέσεις, ως η παροχή πραγματικής υπηρεσίας (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1594/2008, 1562/2006, πρώην Π Τμ. 117/2021, 4350/2013). Αλυσιτελής, εξάλλου, παρίσταται η επίκληση της από ...2011 απόφασης του ΕΔΔΑ με την οποία διαπιστώθηκε παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας του εκκαλούντος κατά τη διάρκεια της σε βάρος του ποινικής διαδικασίας, δοθέντος ότι τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων εξέφερε κρίση το ανωτέρω δικαστήριο δεν συνεχονται καθ' οιονδήποτε τρόπο με εκείνα που λήφθηκαν υπόψη από τα συνταξιοδοτικά όργανα για τον μη συνυπολογισμό ως συνταξίμου του διαφιλονικούμενου διαστήματος (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 661/2023, 788/202). Καθ' εαυτή, τέλος, η έκδοση της προσβαλλόμενης κατά τον κρίσιμο χρόνο και η μη προσμέτρηση, δι' αυτής, ως συνταξίμου του ως άνω διαστήματος, κατά το οποίο δεν προσφέρθηκε πραγματική υπηρεσία, εχώρησε κατ' εφαρμογή των προμνημονευθεισών διατάξεων του Συνταξιοδοτικού Κώδικα χωρίς να προδικάζει κατ' ουδένα τρόπο την ενοχή του εκκαλούντος προ της επέλευσης του αμετακλήτου της ποινικής καταδίκης του, συνεπώς δεν εγείρεται – υπό τις περιστάσεις αυτές – ζήτημα παραβίασης του τεκμηρίου αθωότητάς του, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα από τον ίδιο. Ενόψει τούτων, ο δεύτερος λόγος έφεσης αποβαίνει απορριπτέος στο σύνολό του.

**22.** Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η κρινόμενη έφεση να απορριφθεί και να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

#### **Για τους λόγους αυτούς**

Απορρίπτει την έφεση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 13 Δεκεμβρίου 2024.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΠΑΡΕΔΡΟΣ**

**ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ**

**ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ  
ΑΝΤΩΝΙΑ ΣΑΡΛΑ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 16 Ιανουαρίου 2025.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ**

**ΑΝΤΩΝΙΑ ΣΑΡΛΑ**